

1922 a táž podala proti němu stížnost teprve dne 17. dubna 1922 na poštovním úřadě, tedy ve lhůtě 14denní, jeví se býti její rekurs opožděným a měl býti dle §§ 78 ex. ř. a § 523 c. ř. s. odmítnut již první stolicí.

Čís. 1721.

Přerušiti valutové spory (nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n.) lze i ohledně některých ze žalovaných solidárních dlužníků. Měna důchodu může býti spornou, přes to, že dosud placen byl v určité měně.

Splněním závazku ku placení důchodu, poskytnutého zůstavitelem, jest bez ohledu na bydliště dědiců, bydliště oprávněného.

(Rozh. ze dne 14. června 1922, Rv II 107/22.)

Žalobkyni odkázal její manžel roční důchod a po jeho smrti v Olomouci v únoru 1918 uznali dědicové pohledávku její a zavázali se jí platiti ročně 3600 K. Dědicové, bydlící jednak v území republiky Československé, jednak v Rakousích, platili důchod v Kč až do února 1921. Ježto se potom zdráhali důchod platiti v Kč, domáhala se žalobkyně placení jeho v Kč žalobou, proti níž žalovaní dědicové kromě jiného namítli, že spor jest přerušiti dle nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n. O b a n i ž š í s o u d y uznaly dle žaloby, o d v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto důvodů: Pokud jde o přerušení řízení dle nařízení čís. sb. z. a n. 173/1921, nebylo lze návrhu žalovaných vyhověti, ježto nařízení to má na mysli závazky, jež dosud splněny nebyly. Byl-li tu však důchod již po 3 léta plněn v Kč, nelze mluvit o tom, že měna jest spornou. Kdyby ovšem ještě nebylo bývalo plněno, nebylo by závady, by řízení nebylo přerušeno ohledně dědiců, bydlících v Rakousích, neboť jednotnost solidárního závazku nevylučuje, aby jednotlivým solidárním dlužníkům nebylo lze přiznati procesní výhodu, zde posečkání po určité dobu. Ve věci samé dlužno míti za to, že dle povahy věci jest splnění v tuzemsku a to nikoli v Opavě, kde důchod měl býti placen, nýbrž v Olomouci, kde žalobkyně v době úmluvy s dědici bydlela. Životní důchod má zajistiti oprávněnému zcela nebo z části živobytí, samozřejmě dle životních poměrů, tudíž i dle měnových poměrů, v nichž žije. Není tudíž správným názor odvolatelů, že splněním jest bydliště dědiců, kteří plnění důchodu převzali. Solidární závazek, o nějž tu jde, vylučuje více splnění a tudíž i závazek solidárních dlužníků v různých měnách; solidární závazek neskládá se z více jednotlivých závazků, nýbrž jest závazkem jediným, jenž se štěpí ve více podmětných vztahů (Hasenöhrl: Oblig. I. str. 197, 108, 111). Na rozsahu tohoto jednotného plnění nemění se ničeho tím, že jednotliví dlužníci dle svého bydliště mají jiné měnové poměry, jmenovitě nezrušují se tím solidární závazek tak, že by nadále trval závazek toho kterého dlužníka pro rata parte dle měny jeho bydliště. Nastane-li u některého z dlužníků nemožnost plnění, mění se tím solidární závazek pouze ve směru podmětném, závazek nebude lze prosaditi právě proti onomu dlužníku; leč změna měny v bydlišti dlužníkově není nemožností plnění. Mylným jest konečně názor dovolatelů, že solidární závazek více dlužníků předpokládá možnost postihu. Nárok věřitelův a jeho vymáhání nemá co činiti s otázkou, pokud jest možným postih dlužníka proti spoludlužníku. To jest

právě výhodou pasivního solidárního závazku, že věřitel může, odpadne-li jeden nebo několik dlužníků, plně počítati s ostatními, již jsou schopni k plnění.

Nejvyšší soud přerušil řízení ohledně žalovaných, bydlících v Rakousku, jinak dovolání nevyhověl.

Důvody:

Nižší soudy zamítly návrh žalovaných, by řízení bylo přerušeno dle nařízení vlády ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 a ze dne 19. prosince 1921, čís. 472 sb. z. a n. Rozhodnutí o tomto návrhu nepozbyla povahy usnesení proto, že nebyla vyhotovena, nýbrž pojata jen do důvodů rozsudkových a proto nelze jim vůbec odporovati (§ 528 c. ř. s.) tím méně ovšem opravným prostředkem dovolání. Než přerušení ve smyslu uvedených nařízení lze vysloviti nejen k návrhu, nýbrž i z úřední moci (§ 2). Nejvyšší soud položil si tudíž za příčinou podaného dovolání především otázku, jsou-li tu podmínky pro přerušení. K této otázce dlužno ohledně žalovaných bydlících v Rakousku odpovědětti k l a d n ě. Žalobkyně odvozuje žalobní nárok ze závěti svého manžela ze dne 26. března 1915 a dovětku ze dne 12. října 1917 jakož i z dědické úmluvy ze dne 20. června 1918, již se žalovaní zavázali, že budou od 19. února 1918 rukou společnou a nedílnou platiti žalobkyni doživotní důchod 3600 K ve čtvrtletních napřed splatných lhůtách 900 K, v tehdejší rakousko-uherské měně, a domáhá se zaplacení lhůt 900 K a 900 K, dospělých dne 19. února a 19. května 1921, celkem 1800 Kč. Jde tudíž o peněžitý závazek na rakousko-uherské koruny, plynoucí z právních jednání z doby před 26. únorem 1919. Jest zjištěno, že tohoto dne měli jmenovaní čtyři žalovaní řádné bydliště na území republiky rakouské a žalobkyně na území československé republiky. O tom konečně, že jest sporna měna, v které jest splniti závazek, nelze ani dost málo pochybovati, neboť žalobkyně domáhá se zaplacení 1800 Kč, kdežto žalovaní namítají, že jsou povinni platiti jen korunami rakouskými. To, co nižší soudy uvedly pro svůj opačný názor, dotýká se již věci samé, ježto se tím řeší otázka měny, což právě mělo býti zamezeno nařízením ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 a ze dne 19. prosince 1921, čís. 472 sb. z. a n. Pokud se tkne žalovaných, bydlících v Rakousku, jsou tu tedy veškeré podmínky § 1 c) těchto nařízení, pročez bylo ohledně nich vysloveno přerušení soudního řízení z moci úřední (§ 2.). Ohledně žalovaných, bydlících v tuzemsku, nemohlo řízení býti přerušeno, poněvadž měli dne 26. února 1919 řádné bydliště na území československé republiky. Okolnost, že tu jest závazek solidární, nevádí, by řízení nebylo přerušeno jen ohledně některých žalovaných, jak správně vyložil soud odvolací. Vždyť jest žalobkyně vzhledem ku solidárnímu závazku žalovaných oprávněna žádati dle § 891 obč. zák. zaplacení celého dlužného peníze od každého z nich, mohla tedy vznésti žalobu beze všeho jen proti tuzemským dědicům, a v tom případě nebyla by otázka přerušení vůbec přicházela v úvahu. Dovolání tuzemských dědiců jest bezdůvodné. Výtka, že odvolací soud mylně posoudil věc po stránce právní (§ 503, čís. 4 c. ř. s.), jest neoprávněna, naopak dlužno uznati, že odvolací soud na zjištěný skutkový stav správně použil zásad práva hmotného. Vývody odvolacího spisu nejsou s to, by vyvrátily důvody odvolacího rozsudku, na něž se odkazuje. Tím, že

soudní řízení bylo přerušeno ohledně některých žalovaných, nikterak není vysloveno, že tito nejsou povinni, platiti v měně československé, aniž se tím předbíhá otázka postihu, příslušejícího ostatním žalovaným.

Čís. 1722.

Přípustno, by žalobou na soudě domáháno se bylo zrušení majetkového společenství singularistů (na Moravě) soudní dražbou. Spor musí býti proveden mezi všemi podílíky. Podílíci, požívající zvláštní zákonné ochrany, jimž uděleno bylo svolení ku žalobě jen s výhradou, nemohou vystupovati na straně žalující, nýbrž jen na straně žalované.

Navrhl-li žalovaný zamítnutí žaloby, musí soud i bez jeho námítky uvážiti, zda žalobní žádost vyplývá z jejího skutkového a právního základu. Zůstalo-li následkem nesprávného právního posouzení řízení neúplným, dlužno rozsudek zrušiti, byť nařízena byla jen jeho změna.

(Rozh. ze dne 15. června 1922, Rv. II 275/22).

Část singularistů (na Moravě) domáhala se proti ostatním zrušení spoluvlastnictví společného majetku veřejnou dražbou. Oba nižší soudy žalobě vyhověly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolání hájí názor, že zde nejde o společenství dle § 825 obč. zák., poněvadž nemovitosti nejsou připsány jmenovitým osobám, nýbrž knihovním držitelům určitých usedlostí, že tedy společenství to nemůže býti zrušeno dražbou dle § 843 obč. zák., nýbrž že by k odloučení podílů na společných nemovitostech od kmenových usedlostí bylo třeba souhlasu dočasných majitelů všech těchto kmenových usedlostí, i odvolává se na důkaz toho na starší praxi a zejména na rozsudek býv. víd. nejv. soudu ze dne 9. září 1914 č. j. Rv. III 324/14 a R II 256/14, s nímž zakládá tento názor na § 485 obč. zák. Ale názoru tomu nelze přisvědčiti. § 485 obč. zák. ustanovuje, že služebnost nemůže býti svémocně od služebné věci odloučena, ani na jinou věc neb osobu přenesena. Dlužno připustiti, že lze toho užití na každé právo vázané, zejména tedy i na právo vlastnické, spojené s knihovní dražbou nějaké nemovitosti, neboť dovoluje, ba přímo káže to ne-li docela úsudek a minori ad majus, tož zajisté aspoň očitá obdoba. Avšak tím není věc skončena. Přehlížeti se, že zákon zakazuje pouze svémocné odloučení nebo přenesení vázaného práva, svémocným však jest pouze takový akt, který se děje ne pouze bez svolení osoby, od jejíž vůle předsebraná dispozice právě závislá jest, zde tedy bez svolení těch kterých druhých účastníků právního společenství, nýbrž zároveň také bez povolení úřadu, k tomu povolaného (§ 19 obč. zák.), kdo si vymůže proti odporujícímu účastníku povolení úřední, v tomto případě soudní — zákon ze dne 7. června 1883 čís. 94 ř. zák. § 1 lit. b) a zák. ze dne 13. února 1884 čís. 31 zem. zák. pro Moravu § 1 lit. b) stanovící příslušnost komassačních úřadů správních při dělení takových pozemků,